

BIJLAGE I: Sjabloon herstelplan per 31 december 2008**Naam pensioenfonds:**

Stichting pensioenfonds DSM Nederland

Nummer fonds:

49417

Dekkingsgraad per 31-12-2008:

98,4%

Status financiële positie (reservetekort, dekkingstekort):

Dekkingstekort

Kwalitatieve beschrijving van oorzaken tekortsituatie:

Pensioenfonds DSM Nederland is gedurende het laatste kwartaal van 2008 in een positie van een respectievelijk reservetekort en dekkingstekort terecht gekomen.

De oorzaak van het ontstaan van deze situatie is enerzijds de toename van de verplichtingen als gevolg van de (zelfs tot onder de staatscurve) gedaalde rentetermijnstructuur waarmee de verplichtingen van het fonds moeten worden verdisconteerd en anderzijds de afname van de waarde van het belegd vermogen als gevolg van de wereldwijde koersdaling van aandelen.

Kwantitatieve typering oorzaken tekortsituatie:

Δ DG(orzaken voor mutaties van de dekkingsgraad)								
jaar	DG primo	Premie M1	Uitkering M2	Indexering M3	Rentetermijn- structuur M4	Over- rendement M5	Overig M6	DG ultimo
	%	Δ%-punt	Δ%-punt	Δ%-punt	Δ%-punt	Δ%-punt	Δ%-punt	%
2008	149,9%	-1,9%	3,6%	0,0%	-20,6%	-35,1%	2,5%	98,4%

Realisaties van parameters				
jaar	Feitelijke premie	Indexatie actieven	Indexatie inactieven	Beleggings rendement
	%	%	%	%
2008	21,0%	3,0%	0,0%	-18,8%

Hoe ziet uw beleid tijdens de herstelperiode eruit?

Premiebeleid

Conform het in de ABTN geformuleerde premiebeleid. De premie is o.b.v. de geldende financieringsovereenkomst tot en met het jaar 2010 vastgesteld op het gefixeerde niveau van 21% van de som van de pensioengevende salarissen. Gedurende deze periode van premiefixatie is de premie feitelijk geen sturingsinstrument. Op basis van de uitvoeringsovereenkomst blijft deze premie ook van kracht na 2010 zolang er terzake geen nieuwe afspraken worden gemaakt.

Indexatiebeleid

Conform het in de ABTN geformuleerde toeslagenbeleid. Ingeval van onvoldoende financiële middelen binnen het fonds kunnen indexaties en backserviceverhogingen beperkt of geheel achterwege gelaten worden. Het fonds hanteert hiertoe in principe een gedragslijn die afhangt van de financiële positie van het fonds. De inzet van dit sturingsinstrument is een belangrijk onderdeel van het herstelplan.

Beleggingsbeleid

Conform het in de ABTN geformuleerde beleggingsbeleid.
Waarbij in de eerste drie jaar van het herstelplan van de actuele beleggingsmix ultimo 2008 naar de strategische beleggingsmix van het fonds wordt toegegroeid.

Overige maatregelen

Geheel in lijn met bestaand beleid kan als noodmaatregel een verlaging van pensioenaanspraken worden ingezet conform de statutaire en reglementaire bepalingen en met inachtneming van de geldende wet- en regelgeving.

Bijzonderheden m.b.t. de criteria voor het kortetermijnherstelplan (Besluit FTK art. 17, lid d)

Geen bijzonderheden. Zie hierna onder "Toelichting van het bestuur op het herstelplan".

Toelichting van het bestuur op het herstelplan

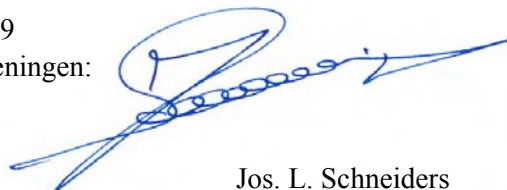
Het herstelplan is volledig gebaseerd op bestaande, in de ABTN beschreven, sturingsmiddelen. Hiermee wordt naar de mening van het bestuur op een manier die compliant is met wet- en regelgeving, binnen de vereiste termijnen van 5 resp. 15 jaar, voorzien in herstel van de dekkingsgraad tot boven het niveau van het minimaal vereist eigen vermogen resp. het vereist eigen vermogen.

Ondertekening door het bestuur:

Plaats: Heerlen

Datum: 30-06-2009

Namen + handtekeningen:

Jos. L. Schneiders

J. van Engelen

BIJLAGE II: Sjabloon vermogensoverzicht per 31 december 2008*Invullen conform de aanwijzingen bij jaarstaat J301 (Enkelvoudige balans)*

Activa	
Immateriële activa	€ -
Deelnemingen	€ -
Beleggingen voor risico fonds	
> Vastgoedbeleggingen	
Directe beleggingen in vastgoed	€ -
Indirecte beleggingen in vastgoed	€ 135.516.940
> Aandelen	€ 1.136.972.412
> Vastrentende waarden	€ 2.424.991.441
> Overig	€ 133.947.559
Beleggingen voor risico deelnemers	
> Vastgoedbeleggingen	
Directe beleggingen in vastgoed	€ -
Indirecte beleggingen in vastgoed	€ 9.826.952
> Aandelen	€ 82.447.057
> Vastrentende waarden	€ 175.847.192
> Overig	€ 9.713.149
Herverzekeringsdeel technische voorziening	€ -
Overig	
> Vorderingen verzekeringsmaatschappijen	€ -
> Overige vorderingen	€ 4.888.793
> Overlopende activa	€ -
> Liquide middelen (niet beschikbaar voor beleggingen)	€ 9.570.599
> Overige activa	
Totaal activa	€ 4.123.722.093

Passiva	
Eigen vermogen	
> Gespecificeerd reserves	€ -
> Overig eigen vermogen	€ 61.748.071-
Achtergestelde leningen	
	€ -
Technische voorzieningen	
> Technische voorzieningen voor risico fonds	€ 3.865.475.448
> Technische voorzieningen afgedekt door garantiecontracten	€ -
> Technische voorzieningen voor risico deelnemers	€ 277.834.349
Andere voorzieningen	€ 12.893.276
Overige passiva	€ 29.267.091
Totaal passiva	€ 4.123.722.093

BIJLAGE III: Sjabloon risico-exposure per 31 december 2008

Invullen conform de aanwijzingen bij jaarstaat J502 (in bedragen)

	Delta solvabiliteit
S1 Renterisico	€ 286.760.000
S2 Zakelijke waarden risico	€ 344.214.000
S3 Valutarisico	€ 57.056.000
S4 Grondstoffenrisico	€ 10.955.000
S5 Kredietrisico	€ 47.965.000
S6 Verzekeringstechnisch risico	€ 100.381.000

Toelichting bij berekening risico-exposure:

Bovenstaande risico-exposures zijn bepaald op basis van de door DNB beschreven standaard methodiek. Hierbij is uitgegaan van het aanwezige vermogen ultimo 2008.

BIJLAGE IV: Dekkingsgraadsjabloon

Deterministisch dekkingsgraadsjabloon

Ten behoeve van elk herstelplan moet een dekkingsgraadsjabloon worden aangeleverd waarin het voorgenomen (herstel)beleid is meegenomen. Hierin wordt de deterministische ontwikkeling van de dekkingsgraad vanuit de tekortsituatie gedurende maximaal 15 jaar gepresenteerd aan de hand van een uitsplitsing naar de belangrijkste onderliggende oorzaken. U dient gebruik te maken van de in deze bijlage gepresenteerde opstelling en formularium.

Uitgangspunten

Als peildatum voor de (tekort)situatie en de beleggingsportefeuille geldt 31 december 2008. De startdatum voor het dekkingsgraadsjabloon is dan 1 januari 2009.

Speciaal ten behoeve van het dekkingsgraadsjabloon moet vanuit de uitgangssituatie een samenhangend deterministisch scenario worden doorgerekend met toepassing van het voorgenomen (herstel)beleid en met het meetkundige portefeuillerendement als input voor het jaarlijkse beleggingsrendement. Om de interne consistentie te waarborgen, is het nadrukkelijk niet de bedoeling dat er als input gebruik wordt gemaakt van de output (gemiddelden of medianen) uit een stochastische analyse.

Toelichting op het sjabloon

De mutaties van de dekkingsgraad die voortkomen uit deze oorzaken, en kortweg M1 t/m M6 zijn genoemd, worden alle uitgedrukt in procentpunten van de dekkingsgraad. Dit maakt de mutaties onderling vergelijkbaar en maakt een analyse van de ontwikkeling van de dekkingsgraad mogelijk.

M1 = Δ DG(premie)

Het gaat om de combinatie van enerzijds nieuwe aanspraken die in dat jaar ontstaan door salarisgroei en groei van deelnemingsjaren en anderzijds de daar tegenover staande premie-inkomsten. Ook andere premie-inkomsten worden in M1 meegenomen, zoals herstellpremies en bijstortingen door de sponsor.

M2 = Δ DG(uitkeringen)

Het effect M2 in het dekkingsgraadsjabloon is een maat voor de solvabiliteitsvrijval, uitgedrukt als percentage van de voorziening.

M3 = Δ DG(indexatie)

Hierbij gaat om de impact van de voorwaardelijke indexatie. De onvoorwaardelijke indexatie is namelijk al meegenomen bij de bepaling van de voorziening en dus al in de bestaande dekkingsgraad verwerkt. In het geval de voorwaardelijke indexatie (mede) wordt gefinancierd uit de premie-inkomsten, ontstaat er een verband tussen M1 en M3.

M4 = Δ DG(rentetermijnstructuur)

Oorzaak M4 betreft de impact die een mutatie van de technische voorziening, enkel als gevolg van een wijziging van de rentetermijnstructuur, heeft op de dekkingsgraad. Deze kolom kunt u zien als een pro memorie kolom, waarin de effecten 0%-punt zijn, omdat ex ante geen rentevisie die afwijkt van de door de markt ingeprijste renteontwikkeling in de rentetermijnstructuur mag worden toegepast.

M5 = Δ DG(overrendement)

Hierbij gaat het om het bepalen van het effect van het extra rendement dat wordt gegenereerd door de beleggingsportefeuille ten opzichte van het benodigde rendement ten behoeve van de technische voorziening (deze is gelijk aan de éénjaars rente in de rentetermijnstructuur). Bij de meetkundige bepaling van het portefeuillerendement dient rekening te worden gehouden met de standaarddeviaties van de verschillende beleggingscategorieën en de onderlinge correlaties.

M6 = Δ DG(overig)

M6 behelst de overige veelal incidentele oorzaken van een mutatie in de hoogte van de dekkingsgraad en een correctie voor het weglaten van alle kruiseffecten tussen de verschillende oorzaken, dus:

$$M6 = \Delta \text{ DG(overige oorzaken)} + \Delta \text{ DG(kruiseffecten)}.$$

Gehanteerde veronderstellingen

In de drie rechterkolommen van het dekkingsgraadsjabloon worden de waarden van drie belangrijke parameters vermeld. Dit zijn de premiehoogte, het indexatiepercentage, dat indien nodig kan worden gesplitst in die voor actieven en inactieven, en het meetkundig gemiddelde portefeuillerendement.

Onderbouwing uitgangspunten

Hierin dient u aan te geven welke rentevoet gebruikt is, hoe het meetkundige portefeuillerendement afgeleid is en welke beleggingsmix u in elk jaar heeft gehanteerd. Ook voorziene wijzigingen in kostendekkende premie, feitelijke premie en deelnemerspopulatie dient u hier toe te lichten.

Toelichting op resultaten

Van elk fondsbestuur wordt hier een relevante toelichtende verklaring en interpretatie van de getoonde resultaten verwacht, zowel per mutatie-oorzaak als van de totale ontwikkeling van de dekkingsgraad. Dit geldt in het bijzonder als er significante waarden in de kolom voor de overige oorzaken worden getoond. Bovendien dient het bestuur haar conclusies weer te geven ten aanzien van het getoonde herstel.

Dekkingsgraadsjabloon per 1-1-2009

Jaar	Δ DG (oorzaken voor mutaties van de dekkingsgraad)							veronderstellingen				
	DG Primo	Premie M1	Uitkering M2	Indexering M3	Rentetermijnstructuur M4	Overrendement M5	Overig M6	DG Ultimo	Premie	Toeslag actieven	Toeslag niet-actieven	Meetskuldig beleggingsrendement
	%	Δ%-punt	Δ%-punt	Δ%-punt	Δ%-punt	Δ%-punt	Δ%-punt	%	%	%	%	%
2009	98,4%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	1,7%	0,0%	100,2%	21,0%	1,0%	0,0%	5,6%
2010	100,2%	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%	1,9%	-0,1%	102,1%	21,0%	1,0%	0,0%	5,7%
2011	102,1%	0,0%	0,3%	0,0%	0,0%	2,0%	-0,1%	104,3%	21,0%	1,0%	0,0%	5,8%
2012	104,3%	-0,1%	0,4%	-0,1%	0,1%	2,2%	-0,1%	106,7%	21,0%	1,3%	0,0%	5,9%
2013	106,7%	-0,1%	0,6%	-0,9%	0,3%	2,2%	-0,2%	108,6%	21,0%	3,0%	0,3%	5,9%
2014	108,6%	-0,2%	0,8%	-1,1%	0,3%	2,2%	-0,2%	110,4%	21,0%	3,0%	0,5%	5,9%
2015	110,4%	-0,2%	0,9%	-1,3%	0,3%	2,2%	-0,1%	112,2%	21,0%	3,0%	0,7%	5,9%
2016	112,2%	-0,2%	1,1%	-1,4%	0,5%	2,2%	-0,2%	114,2%	21,0%	3,0%	1,0%	5,9%
2017	114,2%	-0,2%	1,3%	-1,6%	0,4%	2,2%	-0,3%	116,0%	21,0%	3,0%	1,2%	5,9%
2018	116,0%	-0,3%	1,5%	-1,8%	0,4%	2,2%	-0,3%	117,7%	21,0%	3,0%	1,4%	5,9%
2019	117,7%	-0,3%	1,7%	-2,0%	0,4%	2,1%	-0,2%	119,4%	21,0%	3,0%	1,6%	5,9%
2020	119,4%	-0,3%	1,9%	-2,2%	0,2%	2,1%	-0,4%	120,7%	21,0%	3,0%	1,8%	5,9%
2021	120,7%	-0,3%	2,0%	-2,3%	0,2%	2,1%	-0,3%	122,1%	21,0%	3,0%	2,0%	5,9%
2022	122,1%	-0,4%	2,2%	-2,4%	0,2%	2,1%	-0,4%	123,4%	21,0%	3,0%	2,0%	5,9%
2023	123,4%	-0,4%	2,3%	-2,4%	0,2%	2,1%	-0,3%	124,9%	21,0%	3,0%	2,0%	5,9%

Onderbouwing uitgangspunten: rentetermijnstructuur, afleiding meetskuldig portefeuillerendement:

Uitgangspunt voor het herstelplan is de financiële situatie van het fonds ultimo 2008. De feitelijke beleggingsportefeuille (weergegeven in bijlage II) wordt verondersteld in 3 jaar lineair te groeien naar de strategische beleggingsmix (zie de ABTN).

Alle gehanteerde economische parameters voldoen aan de kaders uit de Ministeriële regeling parameters. Hieronder worden gebruikte parameters toegelicht:

- Rendement op vastrentende waarden: 4,4% (samengesteld uit 3,6% rendement op staatsobligaties en 5,7% op bedrijfsleningen)
- Risicopremie op zakelijke waarden 3%
- Prijsinflatie 2%
- Looninflatie 3%

Het meetskuldig portefeuillerendement kan vervolgens bepaald worden als 50% vastrentende waarden à 4,4% plus 50% zakelijke waarden à 7,4%, zijnde 5,9%. Voor de discontering van de verplichtingen is gebruik gemaakt van de door DNB voorgeschreven swapcurve per ultimo 2008 en de daaruit af te leiden forwardcurves. Hierbij zijn de forwardcurves vanaf jaar 4 “bevroren”, zoals toegestaan door DNB.

Toelichting op resultaten:

De sjabloon laat zien dat de dekkingsgraad zich binnen 3 jaar ontwikkelt van 98,4% tot 104,3% (zijnde boven het minimaal vereist eigen vermogen van 104,2%). Hiermee voldoet het fonds aan de eisen inzake het kortetermijnherstelplan om binnen een termijn van vijf jaar uit een dekkingstekort te geraken. Na 13 jaar bevindt zich de dekkingsgraad boven de vereiste dekkingsgraad van 121%. Hiermee voldoet het fonds aan de eisen inzake het langetermijnherstelplan. Uiteindelijk stijgt de dekkingsgraad na 15 jaar tot een niveau van 124,9%.

De voornaamste bijdragen voor het herstel komen uit het overrendement (M5) en de solvabiliteitsvrijval over de uitkeringen (M2, vooral in de latere jaren). Vanaf jaar 4 levert de rentetermijnstructuur (M4) ook een bijdrage aan het herstel. Door de bevrozing van de forward curve vanaf jaar 4 stijgt de rentecurve waarmee de verplichtingen contant gemaakt worden in deze jaren. Hierdoor neemt de voorziening af en dus de dekkingsgraad toe.

De (vaste) premie (M1) levert in de eerste 3 jaar (de jaren van een dekkingstekort) een beperkte bijdrage aan het herstel. Vanaf jaar 4 (wanneer het fonds uit een dekkingstekort is geraakt), levert de premie een geringe negatieve bijdrage aan verder herstel. Dit wordt veroorzaakt doordat vanaf dat moment de feitelijk ontvangen premie van 21% niet voldoende is om zowel de kosten van de regeling te dekken als het aanwezig eigen vermogen in stand te houden.

In de eerste 3 jaren worden er geen voorwaardelijke toeslagen verleend (wel onvoorwaardelijke toeslagen voor de actieven). Vanaf jaar 4 krijgen de actieven ook voorwaardelijke toeslagen. Hierdoor leveren de toeslagen (M3) vanaf jaar 4 een negatieve bijdrage op de ontwikkeling van de dekkingsgraad. De onvoorwaardelijke toeslagen worden gefinancierd uit de premie en komen daardoor tot uiting in de bijdrage van de premie (M1).